

Rippikoulu aika vähentää yksinäisyyttä

Jouko Porkka

Johdanto

Lukuisissa tutkimuksissa on havaittu, että yksinäisyyden kokemus on hyvin subjektiivinen tunne. Ihminen voi tuntea itsensä yksinäiseksi, vaikka ympärillä olisi laaja ihmissuhdeverkosto. Jollekin voi riittää yksi hyvä ystävä, mutta toinen voi tuntea yksinäisyyttä huolimatta ympärillään olevasta laajasta sosiaalisesta verkostosta.¹

Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että tytöt kokevat yksinäisyyttä merkittävästi useammin kuin pojat. Poikien on kuitenkin havaittu olevan tyttöjä useammin emotionaalisesti yksinäisiä, kärsivän siis luotettavan ystävän puutteesta. Vastaavasti tytöt ovat herkempiä sosiaaliselle yksinäisyydelle, joka kumpuaa ystäväverkostojen, kuten harrastusporukan, puutteesta.²

Tässä artikkelissa tarkastellaan rippikoululaisten yksinäisyyden kokemusta ja sen yhteyttä ystävyys-suhteisiin ja rippikoulukokemukseen. Tarkastelussa käytetään vuoden 2023 rippikoulukyselyn dataa³, koska vuosina 2024 ja 2025 rippikoulukyselyssä käytetyt vastausvaihtoehdot olivat erilaiset kuin Kouluterveyskyselyssä. Vuonna 2023 sen sijaan sekä kysymys että vastausvaihtoehto oli sama molemmissa kyselyissä. Vuonna 2023 Rippikoulukyselyyn vastasi 43 % kaikista rippikoululaisista (N= 19 827). Kyselyn vastaajamäärä on niin suuri, että tuloksia voidaan pitää varsin luotettavina kuvaamaan luterilaiseen kirkkoon linkittyvien nuorten kokemusta. Koska rippikoulun kävi vuonna 2023 miltei kolme neljästä (73 %) vuonna 15-vuotta täyttäneistä suomalaisista, vastaa Rippikoulukyselyyn vastaajien määrä noin kolmannesta kaikista Suomessa asuvista 15-vuotiaista nuorista.

Tulokset

Kuviosta 1 ilmenee, että yksinäisyyttä kokeneiden tyttöjen ja poikien määrä on merkittävästi pienempi rippikoulussa kuin koulussa. Etenkin tyttöjen kohdalla ero oli suuri, sillä kun Kouluterveyskyselyssä vuonna 2023 tytöistä runsas kolmannes (36 %) kertoi kokeneensa yksinäisyyttä ainakin joskus ja viidesosa (21 %) usein tai jatkuvasti, rippikoulutyttöistä vain 15 prosenttia kertoi kokeneensa yksinäisyyttä joskus rippikoulun aikana ja neljä prosenttia usein tai jatkuvasti. Myös poikien kohdalla ero on merkittävä. Huomion arvoista on myös se, että poikien ja tyttöjen välinen ero oli Rippikoulukyselyssä merkittävästi pienempi kuin

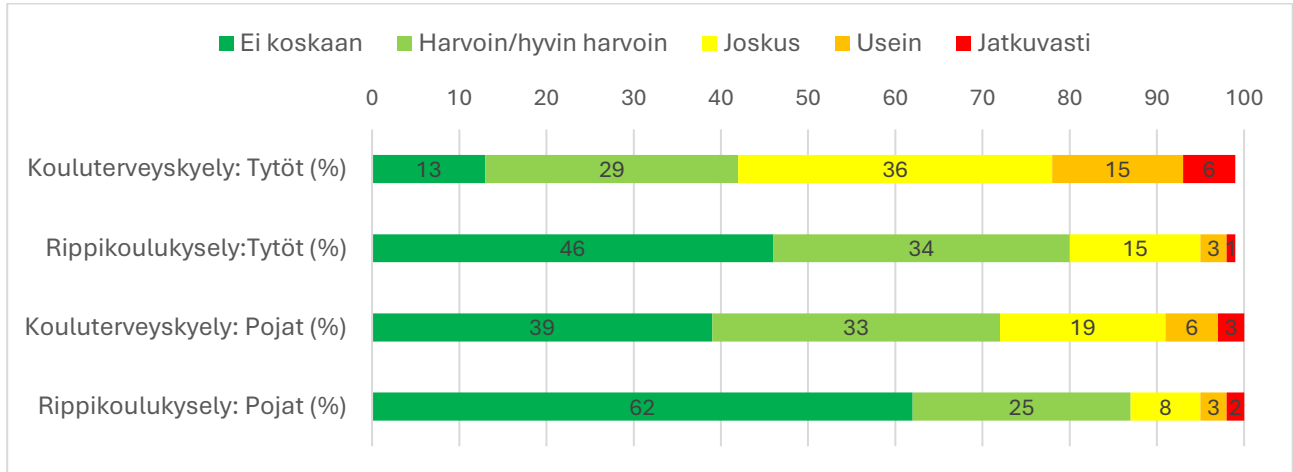
¹ Lyyra ym. 2019.

² Laaninen & Niemelä 2024.

³ Rippikoulututkimuksen aineiston keruuta on kuvattu esimerkiksi artikkelissa Porkka & Tervo-Niemelä 2025: [Nuorten vahvistuva usko ja rippikoulu 2019–2025: Mitä rippikoulututkimus kertoo nuorten uskonnollisuuden muutoksesta? - Teologia.fi](#)

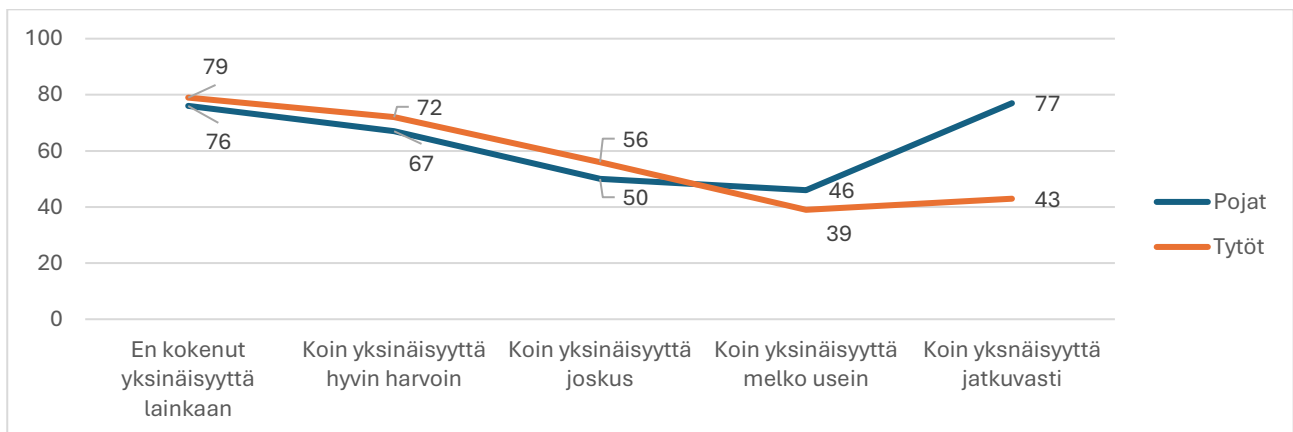
Kouluterveyskyselyssä. Rippikoulu aika näyttöisi siis vähentävän merkittävästi erityisesti tyttöjen yksinäisyyden kokemusta.

Kuvio 1. Yksinäisyyden kokemus v. 2023 sukupuolittain Kouluterveyskyselyssä (8. ja 9. luokkalaiset) ja Rippikoulukyselyssä (%).

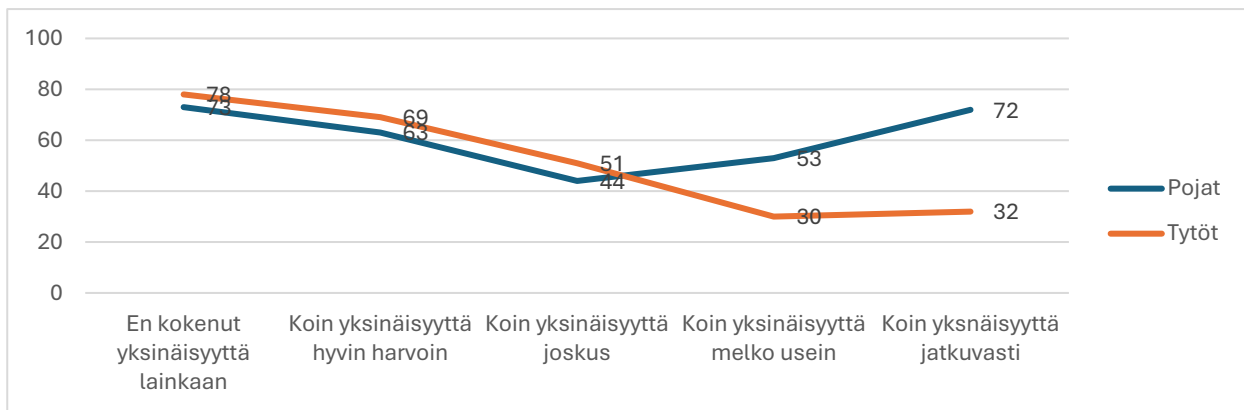
Uusien ystävien saanti ja ystävyysuhteiden syveneminen on keskeinen mittari, kun rippikoulu tarkastellaan sosiaalisen ja emotionaalisen yksinäisyyden näkökulmasta. Kaikista rippikouluun osallistuneista tytöistä ja pojista 71 % kertoi saaneensa rippikoulussa uusia ystäviä. Kuvio 2 osoittaa, että sosiaalisen yksinäisyyden kokemuksen ja uusien ystävien saamisen välinen yhteys on pojilla kurvilineaarista: eniten uusia ystäviä saivat ne, jotka eivät kokeneet lainkaan yksinäisyyttä ja ne, jotka kokivat sitä jatkuvasti. Tyttöjen kohdalla yhteys sen sijaan on lineaarinen: eniten uusia ystäviä saivat ne, jotka eivät kokeneet lainkaan yksinäisyyttä ja vähiten ne, jotka kokivat yksinäisyyttä melko usein tai jatkuvasti. Tämä tarkoittaa, että vaikka yllä olevat tulokset osoittivat, että tytöt kärsivät rippikoulussa harvemmin yksinäisyydestä kuin koulussa eniten yksinäisyyttä kokevilla tytöillä on myös rippikoulussa vaikeuksia saada ystäviä.

Kuvio 2. Rippikoulun aikana uusien ystävien saamisen yhteys rippikoulun aikaiseen yksinäisyyden kokemukseen sukupuolittain v. 2023 (%). N=19 827.

Kuviossa 3 tarkastellaan yksinäisyyden kokemuksen ja ystävyysuhteiden syventymisen välistä yhteyttä, mikä mittaa erityisesti emotionaalista yksinäisyyttä. Kuviosta ilmenee, että tämäkin yhteys on pojilla kurvilineaarista, mutta tytöillä lineaarista. Harvinaisinta ystävyysuhteiden syveneminen rippikoulun aikana oli yksinäisyyttä joskus kokeneilla pojilla ja yksinäisyyttä melko usein tai jatkuvasti kokeneilla tytöillä. Valtaosa rippikoululaisista kuitenkin koki ystävyysuhteittensa syventyneen rippikoulun aikana, joka osoittaa heidän emotionaalisen yksinäisyytensä vähenemistä.

Kuvio 3. Ystävyysuhteiden syvenemisen yhteys rippikoulun aikaiseen yksinäisyyden kokemukseen sukupuolittain v. 2023 (%). N=19 827.

Yksinäisyyden kokemus ei ole irrallinen asia nuoren rippikoulussa, vaan se korreloi voimakkaasti sen kanssa, miten nuori kokee koko rippikouluajansa. Tämä tulee selkeästi esille, kun rippikoulukokemusta arvioidaan sen perusteella, minkä kokonaisarvosanan nuoret antavat koko rippikoulusta. Tätä mitattiin kyselyssä kouluarvosana-asteikolla 4–10 (taulukko 1). Pojilla myös tämä yhteys on kurvilineaarinen niin, että korkeimman arvosanan antoivat toisaalta ne, jotka kokivat yksinäisyyttä jatkuvasti rippikoulun aikana ja toisaalta ne, jotka eivät kokeneet yksinäisyyttä lainkaan. Tyttöjen kohdalla tämäkin yhteys oli lineaarinen niin, että korkeimman arvosanan antoivat ne, jotka eivät kokeneet lainkaan yksinäisyyttä ja matalimman ne, jotka kokivat yksinäisyyttä melko usein tai jatkavasti.

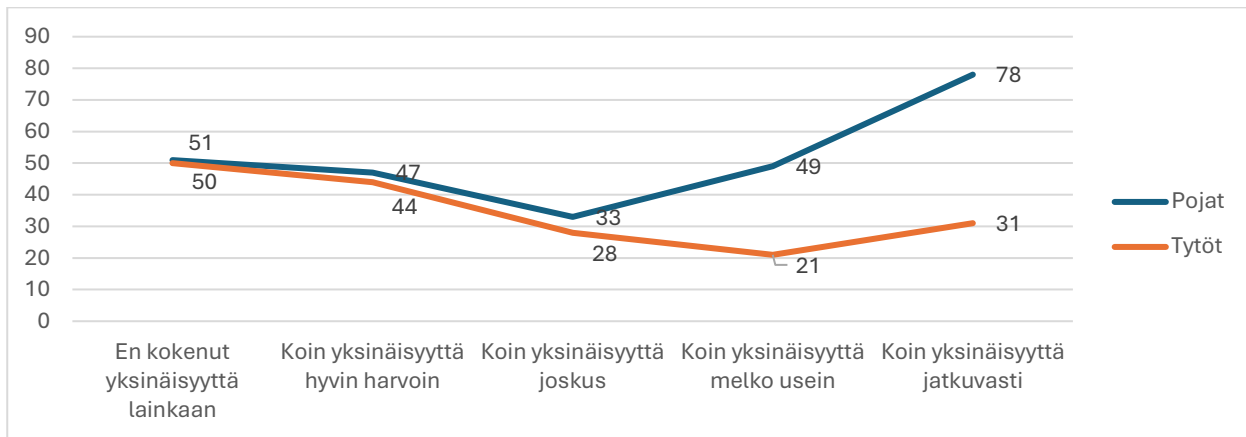
Taulukko 1. Rippikoulusta annetun kokonaisarvosanan yhteys yksinäisyyden kokemukseen rippikoulun aikana. N= (pojat)=11 254; N (tytöt)=11 986.

	En kokenut yksinäisyyttä lainkaan	Koin yksinäisyyttä hyvin harvoin	Koin yksinäisyyttä joskus	Koin yksinäisyyttä melko usein	Koin yksinäisyyttä jatkuvasti
Pojat	8,85	8,59	8,10	7,94	8,92
Tytöt	9,01	8,79	8,32	7,75	7,61

Kuviossa 4 tarkastellaan rippikoulun vaikutuksesta rippikoululaisten henkiseen hyvinvointiin. Poikien kohdalla myös yksinäisyyden kokemus ja henkisen hyvinvoinnin paraneminen olivat kurvilinearisessa suhteessa: eniten henkisen hyvinvoinnin paranemisesta rippikoulun

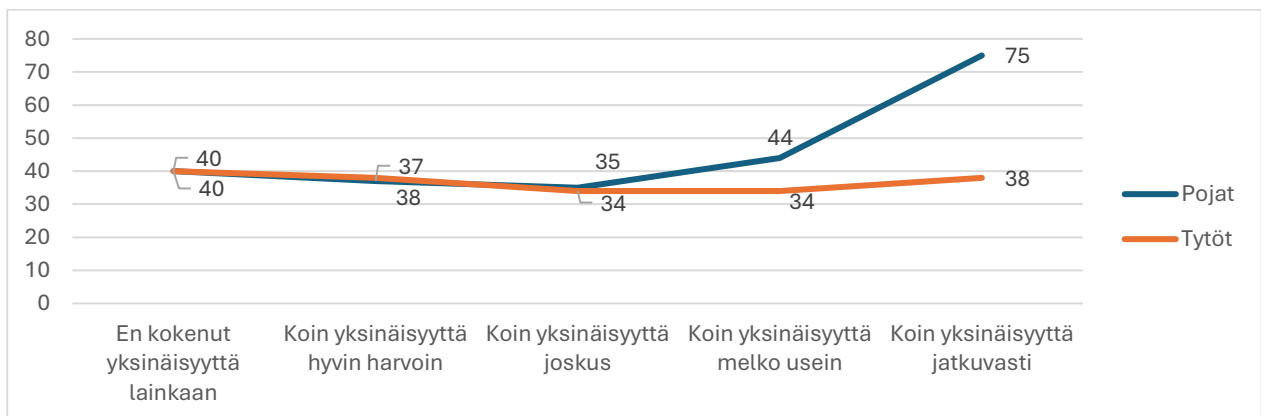
aikana kertoivat ne, jotka kokivat jatkuvasti yksinäisyyttä (78 %) ja vähiten ne, jotka kokivat yksinäisyyttä joskus (33 %). Kuitenkin on tärkeä huomata, että kaikista muista pojista noin puolet (47 % - 51 %) arvioi henkisen hyvinvointinsa parantuneen rippikoulun aikana. Tytöillä henkisen hyvinvoinnin paranemisen ja yksinäisyyden välinen suhde oli sen sijaan lineaarinen: yksinäisyyttä joskus, melko usein tai jatkuvasti kokeneista vain pieni osa (21 % - 31 %), mutta yksinäisyyttä harvoin tai ei lainkaan kokeneista puolet (47 % - 51 %) koki henkisen hyvinvointinsa parantuneen rippikoulun aikana.

Kuvio 4. Rippikoulun aikaisen yksinäisyyden kokemuksen yhteys kokemukseen rippikoulun myönteisestä vaikutuksesta omaan henkiseen hyvinvointiin (%) v. 2023. N (pojat)=9184 ja N (tytöt)=10 001.

Kuvio 5 osoittaa, että yksinäisyyttä melko usein tai jatkuvasti kokeneista pojista moni toivoo löytävänsä oman paikan seurakunnasta. Tyttöjen kohdalla rippikoulun aikainen yksinäisyyden kokemus ei näytä vaikuttavan lainkaan siihen, haluaako nuori löytää oman paikan seurakunnasta vai eikö halua.

Kuvio 5. Rippikoulun aikaisen yksinäisyyden kokemuksen yhteys toiveeseen löytää oma paikka seurakunnassa rippikoulun jälkeen sukupuolittain (%) v. 2023. N (pojat)=9184 ja N (tytöt)=10 001.

Johtopäätökset

Rippikoulukyselyn ja kouluterveyskyselyn tulosten vertailu osoittaa, että rippikoulu aika vähentää merkittävästi niiden tyttöjen määrää, jotka kokevat yksinäisyyttä. Kun Kouluterveyskyselyssä yksinäisyyttä ainakin joskus kokevia oli v. 2023 runsas kolmasosa (36 %), koki yksinäisyyttä ainakin joskus rippikoulu aikana saman vuoden rippikoululaisista vain joka viides (21 %). Myös yksinäisyyttä ainakin joskus kokevien poikien määrä rippikoulussa oli samana vuonna pienempi kuin Kouluterveyskyselyssä, mutta muutos oli pienempi. Rippikoulu aika vähentää siis merkittävästi erityisesti tyttöjen yksinäisyyden kokemusta.

Tarkempi analyysi osoitti, että pojista erityisesti he, jotka kokivat usein yksinäisyyttä rippikoulun aikana, löysivät uusia ystäviä ja syvensivät olemassa olevia ystävyysuhteita muita enemmän. Nämä pojat kokivat muita useammin, että rippikoulu aika tuki heidän henkistä hyvinvointiaan. He myös toivoivat muita useammin, että löytävänsä oman paikan seurakunnasta rippikoulun jälkeen. Tyttöjen kohdalla vastaavia yhteyksiä ei havaittu.

Tulokset ovat merkittäviä, sillä yksinäisyyden kokemuksen ja mielenterveysongelmien välillä on havaittu selvä yhteys: ne, jotka kokevat nuorena yksinäisyyttä sairastuvat todennäköisemmin esimerkiksi ahdistukseen ja masennukseen. Yksinäisyys myös sattuu, sillä fyysinen ja sosiaalinen kipu aktivoivat saman aivoalueen. Yksinäisyyden on toistuvasti osoitettu olevan merkittävä riskitekijä sekä psyykkiselle että fyysiselle terveydelle ja kytkeytyvän jopa ennenaikaiseen kuolemaan.⁴

Mikäli rippikoulu aika auttaa nuorta saamaan uusia ystäviä ja syventämään niitä, se saattaa olla nuoren tulevaisuuden kannalta ratkaisevan tärkeää.

Kirjallisuus

Laaninen, Markus & Niemelä, Mikko (2024). Naiset kokevat miehiä useammin yksinäisyyttä – erot painottuvat opiskelijoihin. Viitattu 31.10.2025:

<https://sites.utu.fi/seurantatutkimus/2024/10/24/naiset-kokevat-miehia-useammin-yksinaisyytta-ero-painottuu-opiskelijoihin/>

Lyyra, N., Junntila, N., Tynjälä, J., & Välimaa, R. (2019). Nuorten yksinäisyys on yhteydessä lisääntyneeseen oireiluun ja lääkkeiden käyttöön. *Lääkärilehti*, 74(32), 1670–675. <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/alkuperaistutkimukset/nuorten-yksinaisyyss-on-yhteydessa-lisaantyneeseen-oireiluun-ja-laakkeiden-kayttoon/>

Porkka, Jouko & Tervo-Niemelä, Kati (2025). Nuorten vahvistuva usko ja rippikoulu 2019–2025: Mitä rippikoulututkimus kertoo nuorten uskonnollisuuden muutoksesta? Viitattu 31.10.2025:

<https://teologia.fi/2025/10/nuorten-vahvistuva-usko-ja-rippikoulu-2019-2025-mita-rippikoulututkimus-kertoo-nuorten-uskonnollisuuden-muutoksesta/>

⁴ Lyyra ym. 2019.

Weiss, RS (1973). *Loneliness: the experience of emotional and social isolation*. Cambridge, MA: The MIT Press.